

Verwondering

doe
maar
dicht
maar

Niveau:	Niveau: havo/vwo bovenbouw
Inhoud:	Sluit aan bij 'Lezen voor de lijst'. Voor beginnende bovenbouwlezers kan het heel aardig werken om een gedicht te schrijven waarin de leeservaring wordt verwerkt. In de praktijk werkte dit beter bij een vijfde, dan bij een tweede klas.
Nodig:	Dichtbundels Doe Maar Dicht Maar, en ook andere bundels. Een mooie les voor in de mediatheek. Het werkt ook goed om in de klas eerst wat sites van dichters te bekijken, zoals die van Tonnus Oosterhoff (zeer de moeite waard).
Duur:	Twee lessen
Starter	Begin met het aanbieden van het lesmateriaal. Betrek er vanaf het begin ook de leeservaringen van de leerlingen bij.
Activiteit 1	Lees het gedicht van Maria Barnas hardop voor. Schrijf daarna wat - spontane- reacties op het bord. Breng daarna diverse leeservaringen onder de aandacht. Uiteindelijk zullen deze persoonlijk worden en kunnen leiden tot bijzondere gedichten.
Activiteit 2	Zorg voor veel papier (ook gekleurd). In deze les kunnen de leerlingen hun gedicht uitwerken en vormgeven. Idee hierbij is: een expositie in de klas of mediatheek (alleen voor de leerlingen die dit willen).
Afsluiting	Link met ander vak (CKV/Tekenen). Het kan heel goed werken om de leerlingen ook nog op een andere, creatieve manier met hun gedicht aan het werk te laten gaan. Foto's van de objecten of tekeningen, met het gedicht erbij, kunnen een verrassende bundel vormen.

Verwondering

Niveau

havo/vwo bovenbouw

Waar gaat dit over?

Als lezer kun je je verbazen over de wereld, en ook over de wereld in je boek.
Denk eens aan Zweinstein van Harry Potter.....

.....of aan de Nederlandse literatuur:

2

Ook in **blogs** kun je lezen over verwondering. Lees dit gedicht van de bekende dichteres *Maria Barnas* maar eens, uit haar nieuwe bundel *Jaja de oerknal*, Utrecht: De Arbeiderspers, 2013. Het is ook te vinden op www.decontrabas.com

*Jaja de oerknal hoor ik mezelf zeggen
Hoe is het mogelijk dat dit in mijn mond past?
Het ontstaan een klont op mijn tong.*

*Stil. Angst is een zwerm die rust in een boom
Of zijn het woorden die zich inktzwart
op de takken verdringen. Het is een vorm*

*van paniek die opwelt in mij en als opvliegende
zwerm uit mijn keel breekt. Het heelal slaat
de vleugels uit. Wij klapwieken en juichen schrill.*

**DE OERKNAL
EERST WAS ER NIKS
EN TOEN IS DAT
OOK NOG ONTPLOFT**

Loesje

Hier zijn we aanbeland op de hogeschoolkunst waar het verwondering betreft.
De oerknal die - het is een wonder en we weten gewoonweg niet hoe het zomaar kan - in onze mond past, zonder daar te ontploffen.

3

Probeer nu eens om de verwondering die je kunt voelen bij het lezen van een boek of bij het zien van een mooi schilderij onder woorden te brengen. Noteer eerst wat je te binnen schiet bij het woord verwondering: laat een hersenhoos (= *brainstorm*) door je heen gaan. Niets moet, alles mag. Wat voor gevoelens en beelden komen er boven?

4

Probeer de woorden en beelden nu wat te rangschikken. Je hebt dan al heel wat bij elkaar voor de inhoud. Nu de vorm nog. Je kunt voor je gedicht verschillende vormen kiezen:

a. een sonnet (14 versregels: 2 kwatrijnen en 2 terzetten).

Vraag je leraar, of zoek zelf informatie over deze bijzondere vorm.
Er hoort een speciaal rijmschema bij!

b. vrije verzen.

Noteer kort wat je over het door jouw gelezen boek te binnen schiet.
Probeer het begrip verwondering hierbij een plaats te geven.

c. een acrostichon (=naamdicht).

Noteer onder elkaar de letters van de naam van de auteur of van de titel van het boek.
Gebruik deze beginletters als een leidraad voor je gedicht over verwondering.

5

Je gedicht hoeft niet te rijmen! Je kunt dan namelijk last hebben van rijm dwang, zodat je niet opschrijft wat je eigenlijk voelt/wilt zeggen, maar alleen maar (krampachtig) naar het rijmwoord op zoek bent. Dat is natuurlijk jammer.

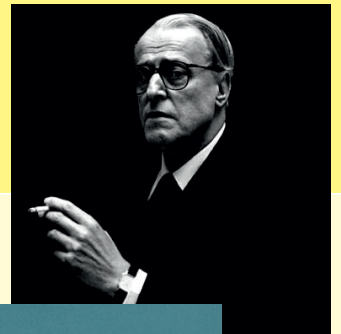
Als je de verwondering die je voelt bij het lezen van een boek vorm kunt geven door middel van een gedicht, dan kun je misschien met Kelly (16) schrijven: *"De verandering van de hoofdpersoon in een boek is het mooiste om te lezen"*.

Meer blogs over literatuur en verwondering:

<http://kwestievanverwondering.blogspot.nl>

<http://uitverwondering.blogspot.nl/2012/12/inzichten-de-open-ruimte.nl>

Kijk ook eens op Gedichten.nl/verwondering/literatuur

VRUCHTELOOS

(Nooit meer slapen; W.F. Hermans - 1966)

Zoeken naar de zin, de reden
van ons bestaan
hier op aarde
Gelijk aan speuren naar sporen
nooit uitgelegd

Vergeefs, dus serieus zonder zin
als 'geoloog
zonder waarde'
Onafgebroken slechts op zoek
doelloos gevecht

In een speurtocht zonder kansen
nauwelijks respect
niets vergaarde
Slechts steken en muggenbeten
door 't lot geknecht

Willem
Nooit
Frederik
meer
Hermans
slapen

Annejan Kuperus op www.gedichten.nl